

ISSN: 2529-1580 (τόμος Β΄)

2016

2^ο
2nd

Πανελλήνιο Συνέδριο
με Διεθνή Συμμετοχή για την
Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας
Συνεδριακό Κέντρο, Κτίριο Διοίκησης και Διαχείρισης Έργων του Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας

Panhellenic Conference
with International Participation
for the Promotion of Innovation in Education
Conference Center, Technological Educational Institute (T.E.I.) of Thessaly

ΠΑΡΙΣΑ LARISSA
21, 22 & 23 21, 22 & 23
ΟΚΤΑΒΡΙΟΥ OCTOBER
2016 2016

ΕΕΠΕΚ

Πρακτικά Συνεδρίου

Τόμος Β΄ – Εισηγήσεις Βιντεοεισηγήσεις (Μέρος II)

**2^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ,
ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ, ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ**

Λάρισα 21 – 23 Οκτωβρίου 2016

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Επιμέλεια Πρακτικών : Δημήτριος Κολοκοτρώνης - Σχολικός Σύμβουλος Πληροφορικής
Δημήτριος Λιόβας - Υπεύθυνος ΚΕΠΛΗΝΕΤ Λάρισας
Βασίλειος Στεφανίδης – Υπεύθυνος ΚΕΠΛΗΝΕΤ Χαλκιδικής
Κωνσταντίνος Σταθόπουλος – Τεχνικός Υπεύθυνος ΚΕΠΛΗΝΕΤ Λάρισας
Ασημίνα Κοντογεωργίου – Σχολικός Σύμβουλος Φυσικής
Ηλίας Λιάκος - Τεχνικός Υπεύθυνος ΚΕΠΛΗΝΕΤ Λάρισας
Ζήσης Καρασίμος - Εκπαιδευτικός Πληροφορικής

ISSN: 2529-1580 (τόμος Β΄)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

EΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΒΙΝΤΕΟΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ.....	7
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ	
ΚΛΑΔΟΥΣ ΠΕ05-ΠΕ06-ΠΕ07	7
<i>Mediation in the Greek primary school: A tool for the improvement of young learners' writing?</i>	8
<i>«Once upon a CLIL...»: Η ανάπτυξη της ξένης γλώσσας και της πολυπολιτισμικής επίγνωσης σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης</i>	17
<i>Πειραματική διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών στην Αγγλική Γλώσσα (CLIL)</i>	26
<i>Introducing QR Codes in the ELT Classroom</i>	34
<i>Η διαπολιτισμική δεξιότητα στον Αγγλικό γραμματισμό στο 2^ο Σ.Δ.Ε.</i>	40
<i>Λάρισα</i>	40
<i>Διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας με την εργασιοκεντρική προσέγγιση (task-based learning) και τις Νέες Τεχνολογίες: δημιουργώντας διδακτικά σενάρια για την Ευρωπαϊκή τάξη</i>	53
<i>Διαθεματικό Πολιτιστικό πρόγραμμα “Πίετε εξ αυτού πάντες...”</i>	63
<i>Το κρασί στη χημεία, τη θρησκεία και τη γαλλική γλώσσα</i>	63
<i>Η διδασκαλία των ξένων γλωσσών με τη χρήση του βίντεο</i>	72
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ	
ΚΛΑΔΟΥΣ ΠΕ09-ΠΕ13-ΠΕ18	81
<i>Πρόταση διδασκαλίας Οικονομικών μαθημάτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με χρήση του Moodle, ως βάση εφαρμογής του Project E-PLAT, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ERASMUS+ ...</i>	82
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΠΕ11	
.....	90
<i>Διαχρονική δημοσκόπηση τριών ετών σε μαθητές Λυκείου για τη φυσική δραστηριότητα χρησιμοποιώντας το μοντέλο των σταδίων αλλαγής συμπεριφοράς</i>	91
<i>Εφαρμογή Βιωματικής Δράσης στο Γυμνάσιο «Μαθαίνω να Αξιοποιώ το Περιβάλλον μου» Ορεινό Τρέξιμο - Τρέξιμο σε Αστικό Περιβάλλον</i>	98
<i>Η παρακολούθηση της εξέλιξης επιλεγμένων δεικτών παχυσαρκίας στην διάρκεια 7 ετών στην ξανθή</i>	105
<i>Μαθητοκεντρικά στυλ διδασκαλίας και μεταγνώση στη διδασκαλία του χορού</i>	111
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΠΕ12-ΠΕ17	
.....	117
<i>Πρόταση για χρήση μοντέλου λήψης αποφάσεων για την υλοποίηση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας Εργαστηριακών Κέντρων ΕΠΑ. Λ με εστίαση στη δημιουργία κουλτούρας ασφάλειας</i>	118
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΠΕ15	
.....	127
<i>Η διαπολιτισμική διάσταση των σχολικών εγχειριδίων της Οικιακής Οικονομίας</i>	128
<i>Υποδειγματική πρόβα σχολικής χορωδίας</i>	134
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΠΕ16	
.....	137
<i>Η μουσική παιδαγωγική ως θεραπεία και παράγοντας γνωσιακής ουμανιστικής διάδρασης</i>	138
<i>Ανάπτυξη και παρουσίαση project υπό το πρίσμα της διαθεματικότητας στην ειδική αγωγή</i>	145
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ	
ΚΛΑΔΟΥΣ ΠΕ19-ΠΕ20	152
<i>Το βίωμα της πειρατείας αφορμή για διδασκαλία. Από την τέχνη στην επιστήμη των υπολογιστών</i>	153
<i>QuipperSchool: Η συστηματική χρήση διαδικτυακών κουίζ στην υπηρεσία της μάθησης στο Γυμνάσιο</i>	161
<i>Ανάπτυξη εφαρμογών με επαγγελματική γλώσσα προγραμματισμού στο Γυμνάσιο: Η μελέτη περίπτωσης ενός Ομίλου</i>	173
<i>Αξιοποίηση της αισθητικής εμπειρίας για τη διδασκαλία προγραμμάτων επεξεργασίας εικόνας</i>	182
<i>Διδάσκοντας Νέα Ελληνικά με Προγραμματισμό Εξυπνων Συσκευών Android!</i>	190
<i>A one-dimensional handmade Turing Machine and the two-dimensional NetLogo Simulation of a Turing Machine, used as a means of instruction for teaching Complex Systems, Introductory Algorithms and Logic</i>	200
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΠΕ30	
.....	215
<i>Επιδράσεις του θεατρικού παιχνιδιού στα παιδιά με προβλήματα συμπεριφοράς στην ειδική αγωγή</i>	216
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΠΕ60	
.....	226

Παίζω με τους φίλους μου αγόρια και κορίτσια στο νηπιαγωγείο με τα ρούχα του κόσμου.....	227
Σύννεφα, ήλιος ή βροχή πάνω απ' το σπίτι μου ή σε όλη τη γη;	238
Οι μεγάλοι ζωγράφοι στο Νηπιαγωγείο μας-Εισαγωγή στην Καλαισθησία (παιδιών προσχολικής ηλικίας) μέσω της προσέγγισης έργων μεγάλων καλλιτεχνών.....	246
Όταν μεγαλώσω θα γίνω... αγόρι.....	256
Κόκκινη κλωστή δεμένη στην ...Ευρώπη τυλιγμένη	266
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΠΕ70	
.....	272
Η διδακτική ενότητα «Το φως και οι σκιές» στο πλαίσιο ενός καινοτόμου προγράμματος μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό.....	273
Δημιουργώ την τάξη - ομάδα	282
Το φύλο μέσα από τις δομές της γλώσσας. Μια γλωσσολογική προσέγγιση της νέας Γραμματικής Ε' και Στ' Δημοτικού.....	296
Διδάσκω εξισώσεις χρησιμοποιώντας ΤΠΕ.....	305
Η χρήση του δημοτικού τραγουδιού για τη διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας.....	310
Ανίχνευση μαθησιακών δυσκολιών με το λογισμικό ΛΑΜΔΑ και βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της ενισχυτικής διδασκαλίας: μια πιλοτική εφαρμογή στο 3 ^ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου Θεσσαλονίκης.....	319
Από τις βραχογραφίες στον υπολογιστή: Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την ιστορία της γραφής	327
Διαχείριση έργου σε Δημοτικό Σχολείο: Μελέτη περίπτωσης στο μάθημα της Ευέλικτης Ζώνης.....	343
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: Από τα πρώτα χρόνια της εμφάνισης του ανθρώπου μέχρι σήμερα».....	347
Εναλλακτική Αξιοποίηση των Λογοτεχνικών Κειμένων στο Δημοτικό Σχολείο.....	352
Κάθε Στίχος Μια Ιστορία Με Όνειρα Και Φαντασία	357
Σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία και η αξιοποίησή τους στο διδακτικό μοντέλο της ανεστραμμένης τάξης.....	366
Τα παιδιά της Δ' τάξης του Αρσακείου Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης παίζουν και μαθαίνουν τη Γεωγραφία ομαδοσυνεργατικά και δημιουργούν ερωτήσεις για ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι με τη βοήθεια του Scratch	375
Μουσείο: Μια Εναλλακτική Παιδαγωγική Προσέγγιση.....	387
Η θεατρική σύμβαση ως δρόμος ισότιμης δημιουργικής συνύπαρξης μαθητών και γονέων στο σύγχρονο δημοτικό	396
(Μελέτη περίπτωσης στο 2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Αχαρνών).....	396
Συν-Ταξιδεύοντας πάνω σε ένα βιβλίο Μια διδακτική πρόταση συνεργατικής γραφής με τη χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων.....	405
Μια διαθεματική προσέγγιση του παραμυθιού στη Φυσική Αγωγή.....	413
Διαφοροποιημένη Διδασκαλία: Ένα Ετήσιο Επιμορφωτικό Πρόγραμμα Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.....	422
Πρόταση παιδαγωγικής αξιοποίησης του βιβλίου «Ο θησαυρός της Βαγιάς» προς την ανάπτυξη αξιών.....	428
Τα Σχολεία του Σουφλίου (Β' και Δ') κατά την περίοδο 1920-1923	435
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	441
Το Πανεπιστήμιο των Ορέων, Η αποστολή "Πηνελόπη Gandhi" και το Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας (Σ.Ε.Π.) Ηρακλείου	442
Η Ιστορική Αρχέγονη Πορεία της Μουσικής ως Θεραπευτική Ενσυναισθητική Ανάγκη στην Παιδαγωγική Πορεία και Νοητική Εξέλιξη του Όλου Ανθρώπου.....	450
Αξιολόγηση Καινοτόμων Προγραμμάτων και η Σχέση τους με τη Συμπεριληπτική και τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση.....	455
"ΕΙΝΑΙ" ΚΑΙ "ΦΑΙΝΕΣΘΑΙ" Μια διεπιστημονική προσέγγιση μέσα από τα σχολικά βιβλία της Γ' γυμνασίου	464
Πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής βίας: Μία προσπάθεια οργάνωσης μόνιμης δομής.....	475
Ανάδραση από 14 εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές ενηλίκων σχετικά με τη μέθοδο της	
Μετασχηματίζοντας Μάθησης μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας	484
Έρωτας - τρόποι εκδήλωσής του στο χρόνο	493
Καινοτόμες Δράσεις στην Εκπαίδευση.....	501
Καινοτομικά δρᾶν - επιτελικά δράττεσθαι.....	507
Εκπαιδευτικές καινοτομίες και άσκηση εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής	517
Ο μύθος ως πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία φωτομυθιστορήματος στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας	523
Εργαστήρια και βίντεο - μαθήματα πληροφορικής από μαθητές σε μαθητές	530

Ανάδραση από 14 εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές ενηλίκων σχετικά με τη μέθοδο της Μετασχηματίζουσας Μάθησης μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας

Γιωτόπουλος Γεώργιος
Υποδιευθυντής στο ΔΙΕΚ Αιγίου,
ggiotop@gmail.com

Στασινοπούλου Ευσταθία
Φοιτήτρια ΕΛΠ στο ΕΑΠ
ststeisi@gmail.com

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία γίνεται καταρχάς συνοπτική παρουσίαση της μεθόδου του Α. Κόκκου «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσω της αισθητικής εμπειρίας» και κατόπιν εφαρμογή της σε 14 εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές ενηλίκων προκειμένου να υπάρξει ανάδραση και αξιολόγηση της μεθόδου. Πρόκειται για «*μια μέθοδο παρατήρησης των τεχνών που ενισχύει την αυτοδυναμία της σκέψης*» (Κόκκος, 2011a:72). Η μεθοδολογία αυτή έχει εφαρμοστεί και από άλλους ερευνητές και προγράμματα, όπως η Ράικου (2011;2013), ArtiT (2012), Καραλής & Ράικου (2012). Ο σκοπός ήταν η παραγωγή κριτικού στοχασμού από τους εκπαιδευόμενους με τη χρήση της μεθόδου αυτής. Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η ηχογραφημένη συνέντευξη καθώς και η μετέπειτα ανάλυση περιεχομένου. Αποδεικνύεται ότι η μέθοδος του Α. Κόκκου, μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη στοχαστικής διάθεσης και να βοηθήσει στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης τους συμμετέχοντες.

Λέξεις κλειδιά: Κριτική σκέψη, Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας, παραδοχές, Mezirow

Εισαγωγή

Παρουσίαση της μεθόδου «μετασχηματίζουσα μάθηση μέσω της αισθητικής εμπειρίας»

Η μέθοδος που επιλέχθηκε για να πραγματοποιηθεί η έρευνα της παρούσας εργασίας είναι η «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας». Πρόκειται για μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί από τον Κόκκο (2008; 2009a; 2009b; 2010; 2011a; 2011b; 2012) και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο 8ο Συνέδριο για τη Μετασχηματίζουσα Μάθηση στις Βερμούδες το 2009. Αναλυτική παρουσίαση της μεθόδου γίνεται στο βιβλίο του 'Εκπαίδευση μέσα από τις τέχνες' (Κόκκος, 2011a). Σύμφωνα με τον Κόκκο (2011a:71-72), «*η αισθητική εμπειρία – με άλλα λόγια η συστηματική παρατήρηση έργων τέχνης [...]*» μπορεί να εμπλέξει τους ενήλικες «*σε μια διεργασία κριτικού στοχασμού, η οποία τους βοηθάει να γίνονται περισσότερο χειραφετημένοι απέναντι στις ιδεολογίες που πολιορκούν τη σκέψη τους και αποβλέπουν να εμπεδώσουν στη συνείδησή τους την καθεστηκία τάξη πραγμάτων, η οποία συνήθως λειτουργεί εναντίον των ζωτικών συμφερόντων τους*». Η μετασχηματίζουσα μάθηση μέσω της αισθητικής εμπειρίας είναι «*μια μέθοδος παρατήρησης των τεχνών που ενισχύει την αυτοδυναμία της σκέψης*». (Κόκκος, 2011a:72). Η μεθοδολογία αυτή έχει εφαρμοστεί και από άλλους ερευνητές και προγράμματα, όπως η Ράικου (2013), ArtiT (2012). Ο συγκριτικός έλεγχος θα αφορά σε κάθε ένα από τα στάδια της μεθόδου της Αισθητικής Εμπειρίας, ως προς συγκεκριμένους άξονες όπως: Κριτικός στοχασμός, Συμμετοχή στο στοχαστικό διάλογο, Χαρακτηριστικά στοχαστικού διαλόγου, Διεργασία παρατήρησης και Μετασχηματισμός αρχικής άποψης μέσω της ενσυναίσθησης.

Παρουσίαση των σταδίων εφαρμογής της μεθόδου του Κόκκου

Τα στάδια εφαρμογής της μεθόδου του Κόκκου είναι έξι συνολικά. Αναπτύσσονται αναλυτικά στο βιβλίο του Κόκκου, 'Εκπαίδευση μέσα από τις Τέχνες'. (2011a: 97-100). Πρώτο στάδιο: διερεύνηση της ανάγκης για κριτικό στοχασμό, Δεύτερο στάδιο: οι συμμετέχοντες εκφράζουν τις

απόψεις τους, Τρίτο στάδιο: προσδιορισμός των απόψεων που θα εξεταστούν, Τέταρτο στάδιο: επιλογή των έργων τέχνης, Πέμπτο στάδιο: κριτικός στοχασμός μέσω της αισθητικής εμπειρίας, Έκτο στάδιο: επαναξιολόγηση των παραδοχών.

Μέθοδος

Σε αυτή την έρευνα ακολουθήθηκε η ποιοτική μέθοδος – έρευνα δράσης (Βάμβουκας, 2010:90; Faulkneretal., 1999:222; Cohen&Manion, 2008:386). Το μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για αυτή την έρευνα ήταν η συνέντευξη (Βάμβουκας, 2010:228-232; Cohen&Manion, 2008:452). Επιπρόσθετα, γίνεται ανάλυση περιεχομένου (Βάμβουκας, 2010:265;Cohen&Manion, 2008:479-482) η οποία αφορά σε κάθε ένα από τα στάδια της μεθόδου της Αισθητικής Εμπειρίας, ως προς συγκεκριμένους άξονες όπως:Κριτικός στοχασμός, Συμμετοχή στο στοχαστικό διάλογο, Χαρακτηριστικά στοχαστικού διαλόγου, Διεργασία παρατήρησης, Μετασχηματισμός αρχικής άποψης.

Οι συνεντεύξεις ήταν δομημένες και απαρτίζονταν από δεκαέξι προκαταρκτικές ερωτήσεις γενικού περιεχομένου και έπειτα από τέσσερις άξονες με ακόμη τριάντα δύο ερωτήσεις. Ο πρώτος άξονας αφορούσε σε έξι ερωτήσεις που σχετίζονταν με απόψεις πριν την παρουσίαση της επιμόρφωσης. Ο δεύτερος άξονας αφορούσε σε δέκα ερωτήσεις που σχετίζονταν με απόψεις κατά τη διάρκεια της παρουσίασης της μεθόδου, ενώ ο τρίτος άξονας – με 16 ερωτήσεις – αφορούσε σε σχετικές απόψεις μετά την παρουσίαση της μεθόδου. Ο τέταρτος άξονας σχετίστηκε με την αλλαγή στις στάσεις των εκπαιδευομένων.Η παρουσίαση της μεθόδου έγινε το Σάββατο στις 14 Δεκεμβρίου 2013 και την Κυριακή στις 15 Δεκεμβρίου 2013. Οι συνεντεύξεις ελήφθησαν από τις οικείες των εκπαιδευομένων, εκτός από δύο που πραγματοποιήθηκαν μέσω Skype. Η μαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων έγινε με την προφορική και ηχογραφημένη συναίνεση των εκπαιδευομένων.Σε σύνολο 14 ατόμων, 13 είναι εκπαιδευτικοί της τυπικής εκπαίδευσης και ένας είναι εκπαιδευτής ενηλίκων. Από τους 13 εκπαιδευτικούς, οι πέντε είναι και εκπαιδευτές ενηλίκων.

Οδηγοί συνέντευξης

A. ΑΞΟΝΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

I. ΕΙΚΟΝΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΑΖΟΜΕΝΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΣΤΑΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ:

ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

II. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΑΡΙΘΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ:

ΦΥΛΟ:

ΗΛΙΚΙΑ:

ΟΙΚΟΓΕΝ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜ. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ:

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ.:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ:

ΣΠΟΥΔΕΣ:

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ:

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ:

ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ:

ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΟ/Α:.....

ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ/Α.....

ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΟ/Α.....

ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΑΚΟΥΣΜΑ.....

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΜΕΝΑ ΤΕΧΝΗ ΓΕΝΙΚΑ;

III. ΚΥΡΙΟ ΣΩΜΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1ος ΑΞΟΝΑΣ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Είχατε γνώση σχετικά με τη μετασχηματίζουσα μάθηση του Mezriow πριν παρακολουθήσετε την παρουσίαση;
2. Είχατε ακούσει για τον Κόκκο και το συγγραφικό του έργο; (Αν ναι από ποιον, ποιους;)
3. Είχατε ακούσει για τη μέθοδο «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας» του Κόκκου; (Αν ναι από ποιον, ποιους;)
4. Τι σας ώθησε να συμμετάσχετε σε αυτή την παρουσίαση; Ποια ήταν τα κίνητρά σας;
5. Ποια ήταν η γενική σας αντίληψη για την τέχνη στην εκπαίδευση πριν την εφαρμογή της τεχνικής;
6. Τι νομίζετε ότι είναι κριτικός στοχασμός;

2ος ΑΞΟΝΑΣ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Υπήρξε υποστήριξη μεταξύ των μελών της ομάδας, κατά τη διάρκεια της παρουσίας;
2. Θεωρείτε ότι η καλή συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας, μπορεί να βοηθήσει στην επίτευξη του κριτικού στοχασμού;
3. Πως κρίνετε τη συνεργασία μεταξύ του εκπαιδευτή και των εκπαιδευομένων;
4. Κουβεντιάζοντας με την ομάδα, ή παρατηρώντας τη μέθοδο, αλλάξατε κάτι στις απόψεις σας σχετικά με τον τρόπο που παρατηρείτε ένα έργο τέχνης;
5. Αν ναι, τι ήταν αυτό που αλλάξατε στις απόψεις σας;
6. Τι σας εντυπωσίασε κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής δραστηριότητας;
7. Πως βιώσατε τη διαδικασία συναισθηματικά;
8. Τι δεν σας άρεσε;/ Έχετε να εκφράσετε προβληματισμούς για κάτι;
9. Η δημιουργία κριτικού ερωτήματος στο 3ο στάδιο, σας φάνηκε εύκολη ή δύσκολη; Γιατί; Θεωρείτε ότι η ύπαρξη του Κριτικού Ερωτήματος βοηθά ή δυσχεραίνει στην προσέγγιση του θέματος;
10. Η επιλογή του εικαστικού έργου ικανοποίησε τις προσδοκίες σας; Θα είχατε να προτείνετε την ανάλυση κάποιου άλλου έργου τέχνης;

3ος ΑΞΟΝΑΣ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Τι σας άρεσε ως προς την επίτευξη του εκπαιδευτικού στόχου; Π.χ. η διαδικασία, η συνεργασία των μελών της ομάδας, ή κάτι άλλο; πιο πολύ στην εκπαιδευτική δραστηριότητα που συμμετείχατε;
2. Τι σας προβλημάτισε;
3. Τι θα θέλατε να αλλάξει;
4. Θεωρείτε τον εαυτό σας έτοιμο να τη χρησιμοποιήσει στην τάξη του;
5. Αν όχι, τι θεωρείτε ότι πρέπει να γίνει επιπλέον, κατά τη γνώμη σας;
6. Μπορεί κατά τη γνώμη σας, να παραχθεί κριτικός στοχασμός μέσα από αυτή τη μεθοδολογία;
7. Η συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας ήταν καλή/αποδοτική;
8. Γιατί θεωρείτε ότι ήταν καλή (ή όχι) η συνεργασία σας, με τα άλλα μέλη;
9. Ποιο μέρος του εικαστικού έργου σας συγκλόνισε; (σας έκανε να σκεφτείτε εναλλακτικά;)
10. Εντοπίσατε κάποιες παραδοχές που είχατε σχετικά με το θέμα του ρατσισμού που παρουσιάστηκε;
11. Αν ναι, ποιες ήταν αυτές;
12. Νιώθετε ότι μπορείτε να αξιολογήσετε εκ νέου αυτές τις παραδοχές; Πώς μπορεί να γίνει αυτό;
13. Η αξιολόγησή σας από τους μαθητές/εκπαιδευομένους σας, πιστεύετε ότι θα σας βοηθήσει να βελτιώσετε τον τρόπο διδασκαλίας σας σχετικά με την εφαρμογή της μεθόδου;
14. Τελικά τι είναι τέχνη;
15. Τελικά πώς βλέπετε την τέχνη στην Εκπαίδευση;
16. Τελικά πώς η τέχνη συμβάλλει στην ανάπτυξη της στοχαστικής σας διάθεσης;

Κατηγοριοποίηση απαντήσεων ερωτηματολογίου

Προκαταρκτικές ερωτήσεις

Η 1η κατηγορία έχει ως θέμα την τέχνη και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 1 και 6.

1ος άξονας: Επιμόρφωση - Υπόβαθρο. Απαρτίζεται από 10 ερωτήσεις που σχηματίζουν τέσσερις κατηγορίες

Η 1η κατηγορία έχει ως θέμα ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 2, 3, 4 και 5. (Αφορά στις προκαταρκτικές ερωτήσεις)

Η 2η κατηγορία έχει ως θέμα την τέχνη και απαρτίζεται από την ερώτηση 5.

Η 3η κατηγορία έχει ως θέμα ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 1, 2, 3 και 4.

Η 4η κατηγορία έχει ως θέμα την κριτική σκέψη και απαρτίζεται από την ερώτηση 6.

2ος άξονας: Εφαρμογή στην Πράξη – Δράση. Απαρτίζεται από 12 ερωτήσεις που σχηματίζουν πέντε κατηγορίες

Η 1η κατηγορία έχει ως θέμα την επικοινωνία και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 1, 2 και 3. Η 2η κατηγορία έχει ως θέμα την τέχνη και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 4, 5 και 10.

Η 3η κατηγορία έχει ως θέμα ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 6 και 7. Η 4η κατηγορία έχει ως θέμα τη μεθοδολογία και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 8 και 11α,β,γ. Η 5η κατηγορία έχει ως θέμα το κριτικό ερώτημα και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 9α,β.

3ος άξονας: Αναστοχασμός. Απαρτίζεται από 14 ερωτήσεις που σχηματίζουν πέντε κατηγορίες

Η 1η κατηγορία έχει ως θέμα την επικοινωνία και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 1, 7, και 8.

Η 2η κατηγορία έχει ως θέμα την τέχνη και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 9, 14, 15 και 16.

Η 3η κατηγορία έχει ως θέμα ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 2, 4, 5 και 13.

Η 4η κατηγορία έχει ως θέμα τη μεθοδολογία και απαρτίζεται από την ερώτηση 3.

Η 5η κατηγορία έχει ως θέμα την κριτική σκέψη και απαρτίζεται από τις ερωτήσεις 6, 10, 11 και 12.

4ος άξονας. Αλλαγή στις στάσεις

Η κατηγορία αυτή έχει ως θέμα την αλλαγή στις στάσεις των εκπαιδευομένων και τεκμηριώνεται από τις σημειώσεις τους και την προφορική επικοινωνία τους τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και με τον ερευνητή.

Ανάλυση επί των απαντήσεων της συνέντευξης**Προκαταρκτικές ερωτήσεις – 1ος άξονας**

Αποτελέσματα σχετικά με τις προκαταρκτικές ερωτήσεις και τον 1ο άξονα (Επιμόρφωση – Υπόβαθρο) – 1η κατηγορία (ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος – ερωτήσεις 1, 2, 3, 4, 5 και 6).

1 έως και 6: Λιγότεροι από το 1/3 των υποκειμένων (ερ. 1) ασχολούνται με τα έργα τέχνης. Το δείγμα είναι ευαισθητοποιημένο σε ένα πρώτο επίπεδο, δίνοντας έναν ορισμό για την τέχνη (ερ. 6). Παρόλα αυτά, δεν έχει την αντίληψη για την τέχνη και τα αυθεντικά έργα τέχνης (ερ. 3, 4, και 5) που προσδίδει η σχολή της Φρανκφούρτης, (Κόκκος, 2011α:76,77) ο Adorno (Κόκκος, 2011α:90,91) και ο Κόκκος (2011α:94). Ιδίως στα εικαστικά έργα, (ερ. 2) η απάντηση για συγκεκριμένο ζωγράφο είναι προφανής, λόγω της συχνής έκθεσης πινάκων του σε διάφορα μέρη ακόμη και υπηρεσίες, τόσο δημόσιες όσο και ιδιωτικές. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους σχετικά

με την τέχνη (ερ. 6) και τα αγαπημένα τους έργα τέχνης (ερ. 1 έως και 5), φαίνεται να έχουν ευαισθητοποιηθεί με σεμινάρια και άλλες δράσεις, αλλά σχετικά με την τέχνη δεν προχώρησαν σε βαθύτερο επίπεδο. Έμειναν μόνο στο θεωρητικό μέρος όσον αφορά τη Μ/Μ και τη μέθοδο του Κόκκου.

Αποτελέσματα σχετικά με τον 1ο άξονα (Επιμόρφωση – Υπόβαθρο) – 2η κατηγορία (τέχνη)

Οι εκπαιδευόμενοι σε ποσοστό 35,7% (5 απαντήσεις) δεν είχαν σκεφτεί σχετικά με την χρήση της τέχνης στην εκπαίδευση ενώ στο δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (28,6%) οι απόψεις είναι μοιρασμένες αφού 4 άτομα υποστηρίζουν ότι η τέχνη έχει χρησιμότητα στην εκπαίδευση, ενώ ακόμη 4 (28,6%) υποστηρίζουν ότι δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί στην τάξη.

Αποτελέσματα σχετικά με τον 1ο άξονα (Επιμόρφωση – Υπόβαθρο) – 3η κατηγορία (ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος – ερωτήσεις 1, 2 και 3)

Οι ενήλικες σε ένα ποσοστό 57% δεν είχαν καμία γνώση σχετικά με τη μέθοδο, ενώ το 43% τη γνώριζαν (ερ. 1). Τον Κόκκο και το συγγραφικό του έργο γνώριζαν 8 από τους 14 συμμετέχοντες (ερ. 2). Τη μέθοδο Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας δεν γνώριζαν οι 9 από τους 14 (ερ. 3). Σε αυτή την επιμόρφωση το βασικό κίνητρο για τους μισούς συμμετέχοντες ήταν το ενδιαφέρον και η απόκτηση εμπειριών.

Αποτελέσματα σχετικά με τον 1ο άξονα (Επιμόρφωση – Υπόβαθρο) – 4η κατηγορία (ερώτηση με θέμα την κριτική σκέψη – ερώτηση 6)

Στην γνωστικού περιεχομένου ερώτηση για το τι πιστεύουν οι ενήλικες ότι είναι κριτικός στοχασμός οι 9 από τους 14 – ποσοστό 64,3% - απάντησαν ότι είναι μια διαδικασία κατά την οποία σκεφτόμαστε, στοχαζόμαστε και προβληματιζόμαστε πάνω σε ένα θέμα και κρίνουμε καταστάσεις (ερ. 6).

2ος άξονας. Εφαρμογή στην Πράξη – Δράση

Αποτελέσματα σχετικά με το 2ο άξονα (Εφαρμογή στην Πράξη – Δράση) – 1η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα την επικοινωνία – ερωτήσεις 1, 2 και 3)

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες, υπήρξε υποστήριξη μεταξύ των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια της πρακτικής εφαρμογής σε ποσοστό 100% (ερ. 1). Όλοι οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι η καλή συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας, μπορεί να βοηθήσει στην επίτευξη του κριτικού στοχασμού (ερ. 2) και ότι η συνεργασία μεταξύ του εκπαιδευτή και των εκπαιδευομένων ήταν πολύ καλή (ερ. 3).

Αποτελέσματα σχετικά με το 2ο άξονα (Εφαρμογή στην Πράξη – Δράση) – 2η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα την τέχνη – ερωτήσεις 4, 5 και 10)

Οι συμμετέχοντες (13 από τους 14) σε ποσοστό 92,9% απάντησαν ότι άλλαξαν τις απόψεις τους σχετικά με τον τρόπο που παρατηρούν ένα έργο τέχνης (ερ. 4) και συγκεκριμένα είπαν ότι μπορούν να το παρατηρούν πιο προσεκτικά, προσπαθούν να ερμηνεύσουν τις μικρές λεπτομέρειες και επίσης τώρα σκέπτονται περισσότερο και το κοιτούν πιο αναλυτικά (ερ. 5). Ακόμη, όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι η επιλογή του εικαστικού έργου ικανοποίησε τις προσδοκίες τους (ερ. 10α), ενώ δέκα εξ' αυτών απάντησαν ότι δεν μπορούσαν να προτείνουν την ανάλυση κάποιου άλλου έργου τέχνης (ερ. 10β).

Αποτελέσματα σχετικά με το 2ο άξονα (Εφαρμογή στην Πράξη – Δράση) – 3η κατηγορία (ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος – ερωτήσεις 6 και 7)

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 50%, δήλωσαν ότι εντυπωσιάστηκαν από τις σκέψεις, τα νοήματα και τις ιδέες που μπορεί κάποιος να βρει σε ένα έργο τέχνης, ότι ήταν πολύ ενδιαφέρουσα εμπειρία (2 απαντήσεις), ότι είχε καλή οργάνωση και δομή (2 απαντήσεις) και ότι το υπό μελέτη θέμα συνδυαζόταν καλά με το έργο τέχνης (2 απαντήσεις) (ερ. 6). Τα συναισθήματα που βίωσαν ήταν ευχάριστα, χαρούμενα (5 απαντήσεις), ήταν μια καλή εμπειρία (2

απαντήσεις), ενώ αναπτύχθηκε συνεργατικότητα μεταξύ των συμμετεχόντων (2 απαντήσεις) (ερ. 7).

Αποτελέσματα σχετικά με το 2ο άξονα (Εφαρμογή στην Πράξη – Δράση) – 4η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα τη μεθοδολογία – ερώτηση 8)

Από τους συμμετέχοντες, πέντε άτομα – ποσοστό 35,7% - απάντησαν ότι τους άρεσε η διαδικασία και ότι δεν είχαν να εκφράσουν προβληματισμούς για κάτι, ενώ τέσσερα άτομα – ποσοστό 28,6% - είπαν για το χρόνο είτε ότι η διάρκεια στο τέλος ήταν μεγάλη (2 απαντήσεις) είτε ότι θα έπρεπε να υπάρχει πιο πολύς χρόνος, ή τουλάχιστον μια ακόμη συζήτηση / συνάντηση για αυτό το θέμα (ερ. 8).

Αποτελέσματα σχετικά με το 2ο άξονα (Εφαρμογή στην Πράξη – Δράση) – 5η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα το κριτικό ερώτημα – ερωτήσεις 9α,β)

Οι έντεκα από τους δεκατέσσερις συμμετέχοντες – ποσοστό 78,6% - απάντησαν ότι η διαδικασία δημιουργίας κριτικού ερωτήματος στο 3ο στάδιο τους φάνηκε εύκολη (ερ. 9α), ενώ όλοι συμφώνησαν ότι η ύπαρξη κριτικού ερωτήματος βοηθά στην προσέγγιση του θέματος (ερ. 9β).

3ος άξονας. Αναστοχασμός.

Αποτελέσματα σχετικά με τον 3ο άξονα (Αναστοχασμός.) – 1η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα την επικοινωνία – ερωτήσεις 1, 7, και 8)

Ως προς την επίτευξη του εκπαιδευτικού στόχου, έντεκα από τους δεκατέσσερις συμμετέχοντες – ποσοστό 78,6% - απάντησαν ότι τους άρεσε η συνεργασία των μελών της ομάδας, ενώ επί του συνόλου, οκτώ άτομα απάντησαν ότι τους άρεσε «η διαδικασία» (ερ. 1). Όλοι συμφώνησαν ότι η συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας ήταν καλή και αποδοτική (ερ. 7), γιατί αν και υπήρχαν διαφορετικές απόψεις, ο ένας συμπλήρωνε τον άλλον και οι ομάδες έδεσαν σχετικά γρήγορα (εννιά απαντήσεις) και γιατί η συνεργασία που επετεύχθη ήταν καλή, λόγω του ίδιου εργασιακού και μορφωτικού επιπέδου (τέσσερις απαντήσεις) (ερ. 8).

Αποτελέσματα σχετικά με τον 3ο άξονα (Αναστοχασμός.) – 2η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα την τέχνη – ερωτήσεις 9, 14, 15 και 16)

Το μέρος του εικαστικού έργου που συγκλόνισε τους συμμετέχοντες και τους έκανε να σκεφτούν εναλλακτικά ήταν ίδιο για τους έξι συμμετέχοντες ή αλλιώς ποσοστό 42,9%.

Πιο συγκεκριμένα: Έξι άτομα δήλωσαν το φόντο με τις σκιές, δύο άτομα την αντίθεση μεταξύ των χρωμάτων των λευκών σκιών και των μαύρων παιδιών, δύο άτομα τις εκφράσεις φόβου που είχαν στο πρόσωπό τους τα παιδιά, ένα άτομο σχολίασε το χέρι που κράταγε την πέτρα, ένα άτομο είπε για το ίδιο το έργο και τον προβληματισμό που αυτό ‘έβγαλε’ προς τα έξω, καθώς και τις λεπτομέρειές του (ένα άτομο) και ακόμη ότι τα παιδιά κρατούσαν στα χέρια τους βιβλία (ένα άτομο). Φαίνεται ότι ο κριτικός στοχασμός (όχι όμως πάνω στις παραδοχές), πυροδοτείται διαφορετικά για κάθε άτομο (Κόκκος, 2011α:106) στη δράση 3, ανάλογα με τις εμπειρίες και τις παραδοχές του. (ερ. 9). Τελικά τέχνη για τους συμμετέχοντες είναι (ερ. 14) η έκφραση συναισθημάτων, ιδεών και σκέψεων κάποιων ανθρώπων με λογικές, συναισθηματικές και γενικότερες ανησυχίες για τον κόσμο και την κοινωνία (πέντε απαντήσεις). Όλοι οι συμμετέχοντες συμφωνούν ότι μπορεί να βοηθήσει η τέχνη στην εκπαίδευση και τότε τα αποτελέσματα για την εκπαιδευτική διαδικασία θα είναι καλύτερα (ερ. 15) και επιπρόσθετα – όπως δηλώνουν όλοι - η τέχνη μπορεί να συμβάλει θετικά στην ανάπτυξη της στοχαστικής τους διάθεσης (ερ. 16).

Αποτελέσματα σχετικά με τον 3ο άξονα (Αναστοχασμός.) – 3η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα ερωτήσεις γενικού ενδιαφέροντος – ερωτήσεις 2, 4, 5 και 13)

Στην ερώτηση εάν προβλημάτισε κάτι τους συμμετέχοντες σχετικά με την μεθοδολογία (ερ. 2), οκτώ άτομα απάντησαν ότι δεν τους προβλημάτισε κάτι (ποσοστό 57,1%), ενώ οι υπόλοιποι δίνουν ξεχωριστές απαντήσεις. Εννέα άτομα (ποσοστό 64,3%) θεωρούν ότι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη μεθοδολογία αυτή στην τάξη τους, ενώ δύο ακόμη με τη βοήθεια εκπαιδευτή

(ερ. 4). Από τα τρία άτομα που απάντησαν αρνητικά, δύο άτομα είπαν ότι θέλουν να δουν κι άλλες επιμορφώσεις σχετικά με τη μέθοδο, ενώ ένα ακόμη δήλωσε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στη δημιουργία κριτικού ερωτήματος (ερ. 5). Όλοι οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι η αξιολόγηση τους από τους μαθητές ή τους εκπαιδευόμενούς τους, θα τους βοηθήσει να βελτιώσουν τον τρόπο διδασκαλίας τους, σχετικά με την εφαρμογή της μεθόδου (ερ. 13).

Αποτελέσματα σχετικά με τον 3ο άξονα (Αναστοχασμός.) – 4η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα τη μεθοδολογία – ερώτηση 3)

Στην ερώτηση εάν θα ήθελαν να αλλάξει κάτι στη μεθοδολογία που πραγματοποιήθηκε, δόθηκαν διαφορετικές, μοναδικές απαντήσεις. Συγκεκριμένα είπαν: να υπήρχε περισσότερος χρόνος, να υπάρχει και ένα ακόμη έργο, να μην υπάρχει τόση υπερανάλυση, να προετοιμαστούν οι ενήλικες από τον εκπαιδευτή. Να τους πει π.χ. ότι στο άλλο μάθημα θα δούμε έναν πίνακα ζωγραφικής. Μόνο αυτό να πει. Ακόμη, να είναι δύο οι πίνακες, προκειμένου να γίνει συγκριτική αποτίμηση σε σχέση με το ρατσισμό. Επίσης, στους ενήλικους να γίνει η παρουσίαση του πίνακα και μετά να προκύψουν τα κριτικά ερωτήματα, ενώ στους ανήλικους να παραμείνει ως έχει και τέλος, να μην είχαμε αναλύσει τόση πολύ ώρα το έργο τέχνης (ερ. 3).

Αποτελέσματα σχετικά με τον 3ο άξονα (Αναστοχασμός.) – 5η κατηγορία (ερωτήσεις με θέμα την κριτική σκέψη – ερωτήσεις 6, 10, 11 και 12)

Όλοι οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι μπορεί να παραχθεί κριτικός στοχασμός μέσα από αυτή την μεθοδολογία (ερ. 6) κατά την οποία οι μισοί δήλωσαν (ποσοστό 50%) ότι εντόπισαν κάποιες παραδοχές που έχουν, σε σχέση με το θέμα του ρατσισμού, ενώ οι υπόλοιποι μισοί (ποσοστό 50%) είπαν ότι δεν εντόπισαν κάτι (ερ. 10). Ένα άτομο σχολίασε ως δικά του παραδοχή, τα στερεότυπα που υπάρχουν τόσο στο ίδιο, όσο και στην κοινωνία (ερ. 11) ενώ φάνηκε απροθυμία από τους υπόλοιπους έξι να πουν ανοικτά ποιες είναι οι δικές τους παραδοχές. Άλλωστε, «ο κριτικός στοχασμός επάνω σε υιοθετημένες αντιλήψεις σε συνδυασμό με την κατανόηση των τεχνών δεν αποτελεί ανώδυνη διαδικασία». (Κόκκος, 2011a:96). Στην ερώτηση εάν νιώθουν ότι δεν μπορούν ή ότι δεν χρειάζεται να αξιολογήσουν εκ νέου τις παραδοχές αυτές, απάντησαν θετικά έντεκα από τους δεκατέσσερις συμμετέχοντες, ενώ τρεις δήλωσαν ότι μπορούν να τις αξιολογήσουν εκ νέου (ερ. 12).

4ος άξονας. Αλλαγή στις στάσεις.

Αποτελέσματα σχετικά με τον 4ο άξονα (Αλλαγή στις στάσεις.) – (από τις σημειώσεις των συμμετεχόντων, τη βιντεοσκόπηση και την προφορική επικοινωνία τους τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και με τον ερευνητή)

Σύμφωνα με τη 2η κατηγορία του 3ου άξονα, όλοι οι συνεντευξιζόμενοι συγκλονίζονται οπότε και πυροδοτείται ο ΚΣ ή ένα σύνολο πραγμάτων όπως: Παρατηρητικότητα, Αναλυτική σκέψη, Δημιουργική Σκέψη, ΚΣ, Αναστοχασμός.

Στην ίδια κατηγορία, σε ποσοστό 100%, η τέχνη συμβάλλει στην ανάπτυξη της στοχαστικής τους διάθεσης, ενώ και στην 5^η κατηγορία σε ποσοστό 100% δηλώνουν ότι παράγεται κριτικός στοχασμός μέσα από αυτή τη μεθοδολογία. Εντοπίζουν σε ποσοστό 50% κάποιες δικές τους παραδοχές σχετικές με το θέμα (ερ. 10), αλλά όταν ερωτώνται ποιες είναι αυτές οι παραδοχές (ερ. 11, στην ίδια κατηγορία) μόνο ένας μιλάει γενικόλογα, ενώ οι υπόλοιποι δεν απαντούν. Κατά συνέπεια, δεν αναπτύχθηκε ΚΣ επί των παραδοχών. Στη 12^η ερώτηση, τρεις απαντούν ότι μπορούν να αξιολογήσουν εκ νέου τις παραδοχές αυτές. Διαπιστώνεται μια δυστοκία στην έκφραση των συμμετεχόντων όσον αφορά στη δημοσιοποίηση των παραδοχών τους. Παρόλο που οι μισοί απαντούν ότι έχουν παραδοχές με το θέμα του ρατσισμού, δεν τοποθετούνται στο ποιες είναι αυτές.

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τον Mezirow, η επανεξέταση των όποιων εσφαλμένων αντιλήψεών τους, θα απεγκλωβίσει τους ενήλικους από πιθανά αποπροσανατολιστικά διλήμματα που

επιβάλλονται από εξωτερικές συνθήκες (Κόκκος, 2005; Mezirow και συν., 2007). Η τέχνη συμβάλλει στην ανάπτυξη της στοχαστικής τους διάθεσης σε ποσοστό 100% του συνολικού δείγματος των εκπαιδευόμενων. Σε κάθε περίπτωση, αν και αρκετοί από τους συμμετέχοντες μπορεί να μην οδηγήθηκαν σε μια εις βάθος αναζήτηση σχετικά με τις παραδοχές τους, εν τούτοις η αμφισβήτηση στην οποία τέθηκαν οι προσωπικές τους απόψεις μπορεί να τους κατευθύνει προς την αυτογνωσία. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορέσουν να υιοθετήσουν μια πιο κριτική στάση, απέναντι στα έργα τέχνης, ή ακόμα και σε μια αλλαγή στάσης ζωής.

Συνοψίζοντας, μέσα από τη μέθοδο του Α. Κόκκου, καλλιεργείται «η στοχαστική διάθεση που σταδιακά θα οδηγήσει στον στοχασμό του εκπαιδευομένου για τις εμπειρίες και τα βιώματά του». (Μέγα, 2010:189-190). Ακόμη, «το έργο τέχνης μπορεί να συνδεθεί με το προσωπικό βίωμα αναδεικνύοντας και προβάλλοντας το ως αντικείμενο στοχασμού». (ό.π.:190). Με αυτό τον τρόπο θα δουν την τέχνη από μια διαφορετική οπτική γωνία.

Η μέθοδος του Κόκκου, μπορεί να συντελέσει στη βαθμιαία ενίσχυση της κριτικής σκέψης και μάλιστα από σχετικά νεαρή ηλικία, να τους βοηθήσει να συνειδητοποιήσουν τις διαφορές που ενδεχομένως υπάρχουν στον τρόπο που σκέφτονται, έτσι ώστε να βοηθήσει τους ανθρώπους να γίνονται κριτικά στοχαστικοί απέναντι σε αυτή την καθημερινή ‘επίθεση’ εικόνας και πληροφόρησης που δέχονται, από τα διάφορα τεχνολογικά μέσα γύρω τους. (Γιωτόπουλος, 2014:215)

Αναφορές

- ARTiT (2012). *Η μεθοδολογία του ARTiT*. Ανακτήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2014 από τη διεύθυνση <http://artit.eu/gr/index.html>
- Cohen, L., Manion, L. Morrison, K., (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Faulkner, D., Swann, J., Baker, S., Bird, M., & Carty, J., (1999), *Εξέλιξη του παιδιού στο Κοινωνικό Περιβάλλον, Εγχειρίδιο Μεθοδολογίας*. Μετάφραση: Ραντοπούλου Αλεξάνδρα. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Mezirow, J. και Συνεργάτες. (2007) *Η Μετασχηματίζουσα Μάθηση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Perkins, D. (1994). *The Intelligent Eye*. Los Angeles: The J. Paul Getty Trust.
- Βάμβουκας, Μ., (2010). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Γιωτόπουλος, Γ., (2014). *Ανάπτυξη κριτικής σκέψης με χρήση της μεθόδου «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας» σε μαθητές της Τοπικής Εκπαίδευσης*, 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο για το eTwinning και άλλων Ευρωπαϊκών προγραμμάτων συνεργατικότητας για την Α/θμια και Β/θμια Εκπ/ση, Πάτρα, 2014
- Καραλής, Θ., & Ράικου, Ν. (2012). Πακέτο εργασίας 1. Ερευνητική έκθεση. Ελλάδα – Εθνική έκθεση. Ε.Ε. Ε.Α.Π & ARTiT. Ανακτήθηκε στις 25/09/2013 από: http://www.artit.eu/gr/Greek%20National%20Report_GR.pdf
- Κοκκινίδης, Δ., (2011). Οπτική αφασία και καλλιέργεια του βλέμματος στο σχολείο. Στο Σάλλα, Τ., (επιμ) *Σύγχρονες προσεγγίσεις στη Διδακτική της Τέχνης*. Αθήνα: νήσος.
- Κόκκος, Α. (2012). The use of Aesthetic Experience in Unearthing Critical Thinking. Στο (υπό έκδοση) Mayo, P. *Learning with Adults, A Reader*. Boston: Sense Publishers. Διαθέσιμο στο: <http://alexiskokkos.gr/keimena/30Theuseofaestheticexperienceinunearthingcriticalthinking.pdf>
- Κόκκος, Α. (2011b). *Σύγχρονες Προσεγγίσεις της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Οδηγός Μελέτης για την Θ.Ε. ΕΚΕ 52*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Κόκκος, Α. και Συνεργάτες (2011a). *Εκπαίδευση μέσα από τις τέχνες*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κόκκος, Α. (2010). Κριτικός Στοχασμός: Ένα κρίσιμο ζήτημα. Στο Βεργίδης, Δ., Κόκκος, Α., Εκδ. *Εκπαίδευση Ενηλίκων. Διεθνείς προσεγγίσεις και Ελληνικές διαδρομές* (σ.164-191). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κόκκος, Α., (2009b). Ανάπτυξη της δημιουργικότητας μέσα από την επαφή με την τέχνη. 1^ο Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο Τέχνης & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Ανακτήθηκε στις 25/09/2013 από: http://www.ekke.gr/estia/Cooper/Praktika_Synedrio_Evgenidio/Files/Text_files/II_Kentrikes_Eisigiseis/Kokkos_k_eisigisi.pdf
- Κόκκος, Α. (2009a). Μετασχηματίζουσα μάθηση μέσα από την αισθητική εμπειρία: Θεωρητικό πλαίσιο και μέθοδος εφαρμογής. *8η Διεθνής Συνδιάσκεψη για τη Μετασχηματίζουσα Μάθηση*. Βερμούδες, 18-20/11/2009

Κόκκος, Α., (2008). Creativity in Adult Education. Εισήγηση που παρουσιάστηκε στο διεθνές σεμινάριο Creativity and Innovation in Adult Education. Λευκωσία, 6-9/11/2008. Ανακτήθηκε στις 25/09/2013 από: <http://events.cedefop.europa.eu/curriculum-innovation-2011/images/stories/files/CREATIVITY%20IN%20ADULT%20EDUCATION.pdf>

Κόκκος, Α. (2005). *Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Θεωρητικό πλαίσιο και προϋποθέσεις μάθησης*. Τόμος Α. Πάτρα: ΕΑΠ.

Μέγα, Γ., (2010). Η ορατή σκέψη στην εκπαίδευση ενηλίκων: πρόταση μεθοδολογίας. Στο Βεργίδης, Δ., & Κόκκος, Α., (επιμ.) (2010). *Εκπαίδευση Ενηλίκων, διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές*. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Ράικου, Ν., (2013). *Εκπαίδευση ενηλίκων και τριτοβάθμια εκπαίδευση: διερεύνηση δυνατότητας για ανάπτυξη κριτικού στοχασμού μέσα από την αισθητική εμπειρία σε εκπαιδευόμενους εκπαιδευτικούς*. Διδακτορική Διατριβή. Πάτρα: Τμήμα Επιστήμων Της Εκπαίδευσης Και Της Αγωγής Στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΕΑΠΗ), Πανεπιστήμιο Πατρών

Ράικου, Ν., (2011). Η αξιοποίηση της μετασχηματίζουσας μάθησης μέσα από την αισθητική εμπειρία στην εκπαίδευση των ενηλίκων. 4^ο Διεθνές Συνέδριο «Τέχνες και Εκπαίδευση. Δημιουργικοί τρόποι εκμάθησης των γλωσσών», Αθήνα 6-8/5/2001. Τόμος Α', σελίδες 172-176. Ανακτήθηκε 25/09/2013 από http://primarymusic.primarymusic.gr/primarymusic/images/stories/Eggrafa/Kampylis_Argyriou_2011_Arts_Edu_A_VOL.pdf

Σάλλα, Τ., (2011). Η μεθοδολογία της διδασκαλίας της τέχνης στην ΑΣΚΤ. Στο Σάλλα, Τ., (επιμ) *Σύγχρονες προσεγγίσεις στη Διδακτική της Τέχνης*. Αθήνα: νήσος.

Παρατήματα

Το εικαστικό έργο που χρησιμοποιήθηκε.

Εικόνα 1. Little Rock Nine του Domingo Ulloa.

Συγγραφείς

C

Chalkidis Anthimos, 200

D

Drivas George, 34

G

Giunti Chiara, 971
Gkiolmas Aristotelis, 200

I

Iqbal Zafar, 200

K

Karamanos Kostas, 200

P

Papaconstantinou Maria, 200

S

Skordoulis Constantine, 200
Sotiriou Chryssanthe, 34
Stoumpa Artemisia, 200

A

Αβραμίδου Καλλιφρόνη, 785
Αγγελακάκης Άγγελος, 493
Αθανασιάδης Κ. Αναστάσιος, 1016
Αϊβαλιώτης Θεόδωρος, 1007
Αϊβατζίδου Ιωάννα, 227
Αλεξανδρή Ελένη, 595
Αλεξανδρής Δημήτριος, 842
Αλεξανδρής Ιάκωβος, 405
Αλεξανδροπούλου Αργυρούλα, 190, 897
Αλεξόπουλος Χαράλαμπος, 626
Αλεξούδα Γεωργία, 173
Αλεξούδη Δέσποινα, 282
Αλέτρας Νικόλαος, 1026
Αλμπανίδου Κυριακή, 357
Αμαραντίδου Κυριακή, 327, 658
Αναστασίου Αθανάσιος, 589
Αναστασίου Σοφία, 921
Αναστασόπουλος Ιωάννης, 936
Ανεστίδου Φωτεινή, 273

Αποστολόπουλος Νικόλαος, 771
Αποστόλου Μαριάννα, MSc, 455
Αρβανιτάκης Γιάννης, 530
Αργυρούλη Στυλιανή, 246
Ασημακοπούλου Αλεξάνδρα, 651
Αυγητίδου Σοφία, 580

B

Βαΐτσου Γεωργία, 906
Βασδέκη Εύα, 246
Βασιλειάδης Ιωάννης, 375
Βασιλειάδης Κωνσταντίνος, 565
Βασιλούδης Ιωάννης, 428
Βαφειάδου Νίκη, 1032
Βέλκου Κυριακή, 273
Βλαχάκης Γιώργος, 709
Βορβή Ιωάννα, 1007
Βουτσινά Λαμπρινή, 763
Βουτσινάς Βασίλειος, 943

Γ

Γαβρηλίδου Βάια, 26
Γαλάνη Έλενα, 748
Γατής Απόστολος, 98
Γερασάκη Σταυρούλα, 1026
Γεωργιάδου Κωνσταντίνα, 501
Γεωργίου Ιωάννης, 182
Γιαννουσοπούλου Μαρία, 1032
Γιολλάση Βασιλική, 53
Γιωτόπουλος Γεώργιος, 484
Γκολώνη Βασιλική, 921
Γκολώνης Χρυσάνθος, 118
Γκορτσίλα Ευγενία, 716
Γκουγκουλούλη Ειρήνη-Φαίδρα, 352
Γκουντούρα Λαμπρινή, 296
Γρίβας Δημήτριος, 464
Γρόσδος Σταύρος, 475
Γώτη Ευθυμία, 256

Δ

Δάβουλου Μαρία, 849
Δαλάκης Σ. Αντώνιος, 105
Δερμάτης Ζαχαρίας, 589, 771
Δημητρίου Ειρήνη, 716
Δημοβέλης Πέτρος, 792
Διβανέ Ευδοκία (Εύη), 375
Δρογγίτης Αναστάσιος, 626

E

Ευαγγελοπούλου Αριάδνη, 1032

Z

Ζαχαρίας Κωνσταντίνος, 613
 Ζήκος Νίκος, 546
 Ζησοπούλου Αθηνά, 1033
 Ζησοπούλου Βασιλική, 982
 Ζησοπούλου Ελένη, 1032
 Ζυγούρης Επ. Φώτιος, 667
 Ζωγόπουλος Ευστάθιος, 118

H

Ηλίας Ιωάννης, 756

Θ

Θανασούδα Ευαγγελία, 724
 Θεοδοσέλη Κατερίνα, 962
 Θεολογίδου Γιώτα, 216
 Θεολόγου Ευαγγελία, 17

K

Καδιγιαννόπουλος Γεώργιος, 128, 858
 Καλιούνη Ελένη, 435
 Κάλλη Ειρήνη, 387
 Καλλιάρας Κωνσταντίνος, 161
 Καλογρίδη Σοφία, Δρ., 864
 Καμπούρη Βασιλική, 595
 Κανέρη Διονυσία, 1032
 Καννά Ελένη, 675
 Καραβασίλης Ιωάννης, 962
 Καραγεώργου Αργυρούλα, 1042
 Καραγιάννη Δήμητρα, 778
 Καραγκιαούρη Φωτεινή, 682
 Καραθανάση Ζαχαρένια, 595
 Καραθάνου Ανθή, 17
 Καράλη Ελένη, 756
 Καραμάνου Μαρίνα, 63
 Καρρά Ελένη, 182
 Καρυώτη Σοφία, 1033
 Κατσίγιαννη Ευγενία, 998
 Κατσούλας Παύλος, 63
 Κίτσου Σοφία, 603
 Κοκοζίδου Αικατερίνη, 256
 Κολλάτου Μαρίνα, 72
 Κομματάς Βασίλειος, 413
 Κομνηνός Δημήτριος, 589, 771
 Κόμπος Κωνσταντίνος, 305
 Κοντογεωργίου Ασπμίνια, 813
 Κόπτσης Αλέξανδρος, 319, 475
 Κοταδάκη Μαριάνθη, 53
 Κοτρίδης Ανδρέας, 881
 Κουκώλη Μαρία, 642
 Κούλη Όλγα, 105
 Κουμπιάς Α. Εμμανουήλ, 422
 Κουτλή Παναγιώτα, 405

Κουτσομητρόπουλος Δημήτριος, 626
 Κουφοπούλου Πηνελόπη, 906
 Κοψιδάς Οδυσσέας, 555
 Κρατημένου Σταυρούλα, 589
 Κρεμμύδα Βασιλική, 282
 Κρυσταλλίδου Φωτεινή, 1007
 Κτιστάκης Δημήτριος, 134
 Κυριακουλόπουλος Ευάγγελος, 675
 Κωνσταντίνα Γεωργιάδου, 504
 Κωνσταντινίδου Καλλιόπη, 493
 Κωτούλας Λεωνίδα, 982
 Κωφού Ιφιγένεια, 26

Λ

Λάζος Παναγιώτης, 709
 Λαμπίρη Μαρία, 716
 Λεοντοπούλου Παρασκευή, 906
 Λιαργκόβας Παναγιώτης, 771
 Λιάσκου Ιωάννα, 595
 Λιβαθινού Σταυριανή, 1032
 Λιούγκας Βαγγέλης, 387
 Λογιώτης Γεώργιος, 574
 Λούκας Ηλίας, 82
 Λουκοπούλου Ελένη, 595
 Λυμπεράκη Κατερίνα, 716
 Λυμπεροπούλου Ελένη, 651
 Λύρη Αναστασία, 675

M

Μαγδαληνού Καλλιόπη, 493
 Μακροδήμος Νικόλαος, 366
 Μαλέτσκος Αν. Αθανάσιος, 667
 Μαλλοπούλου Δήμητρα, 288
 Μάνη Αναστασία, 40
 Μαντέλου Φωτεινή, 1032
 Μανωλάκης Χρήστος, 405
 Μαργαρίτη Αδαμαντία, 580
 Μαργαρού Ελένη, 523
 Μαργώνης Χρήστος, 595
 Μαριόλα Μαρία, 319
 Μαρούδα Ελισάβετ, 858
 Ματζάκος Πέτρος, 153
 Ματζαρλή Μερόπη, 405
 Ματθαϊάκη Ειρήνη, 1032
 Ματσιώρη Άννα, 523
 Μαυρομάτης Γεώργιος, 906
 Μαυρομματίδης Ανέστης, 828
 Μαυρομματίδου Σταυρούλα, 828
 Μελετάκος Παναγιώτης, 906
 Μηλιωρίτσας Ευάγγελος, 507, 734
 Μηλιωρίτσας Θωμάς, 507
 Μιντιλογλίτη Ιωάννα, 134
 Μιχαηλίδης Τάσος, 546
 Μιχαλάρου Κυριακή, 1032
 Μιχελαράκης Ιωάννης, 821
 Μουζάκη Δέσποινα, 1026

Μπακή Ευθαλία, 1032
 Μπάλιος Απόστολος, 273
 Μπαλήρα Κατερίνα, 387
 Μπατάλα Κωνσταντίνα, 442
 Μπέλτσου Μαριαλένα, 387
 Μπογιατζίδης Ευθύμιος, 105
 Μπόνια Βελησσαρία, 310
 Μποσδελεκίδης Στράτος, 273
 Μπραγιάντη Αθανασία, 580
 Μυσιρλάκη Σοφία, 387

N

Νίκα Αικατερίνη, M.Ed., 864
Νταβαρούκα Γεωργία, 336
 Ντέρτσου Ειρήνη, 716
 Ντούβλης Σπυρίδων, 613
 Ντούρας Κωνσταντίνος, 82

Ξ

Ξανθίδου Πηνελόπη, 273
 Ξανθόπουλος Νικόλαος, 763

O

Οικονομάκη Βάσω, 387
 Οικονόμου Γαρυφαλλιά, 396

Π

Παλάξη Χρυσάνθη, 724
 Παλάντζας Γ. Ιωάννης, 539
 Παναγιωτίδου Σοφία-Μαρία, 343
Παναγόπουλος Νικόλαος, 921
Παπαδάκης Δημήτριος, 138, 450
 Παπαδάκης Σπυρίδων, 366
 Παπαδημητρίου Μαρία, 343
 Παπαδόπουλος Ισαάκ, 17
 Παπαδοπούλου Αναστασία, 63
 Παπαδοπούλου Γεωργία, 913
 Παπαδοπούλου Πηνελόπη, 580
 Παπαδοπούλου Σοφία-Αρετή, 1052
 Παπαϊωάννου Βάσιος, 190
 Παπανικολάου Ελισσάβετ, 105
Παπαρούση Μαρίτα, 336
 Παπατριανταφύλλου Αντωνία, 574
 Παπίστας Φώτιος, 98
 Παπουτσάκη Καλλιόπη, 1032
 Παρταλά Δέσποινα, 1032
 Παυλικάκης Γεώργιος, 906
 Περγάντη Δωροθέα, 1052
 Περπερίδης Παύλος, 618
 Πέτσας Νικόλαος, 682
 Πιέρρου Γεωργία, 190
 Πλακούδα Αικατερίνη, 763
 Πουγαρίδου Παρασκευή-Αναστασία, 327

Πουλτίδης Σταύρος, 889
 Πούρικας Χρήστος, 989

P

Ραβασόπουλος Γιώργος, 943
 Ρακιτζής Χρήστος, 872
 Ρουμπίδης Χρήστος, 475

Σ

Σαγνού Μαρίνα, 1052
 Σαγρή Μαρία, 1026
 Σαρμονικά Μαριάνθη, 897
 Σαχινίδης Ελευθέριος, 555
 Σάχου Μαρία-Ελένη, 517
 Σισμανίδου Ειρήνη, 889
 Σκένδου Βασιλική, 580
 Σκουρτσή Άννα-Μαρία, 153
 Σουρίδη Παναγιώτα, 836
Σταβάρα Χαρίκλεια, 633
 Στασινοπούλου Ευσταθία, 484
 Στέφου Λουκία, 651
 Στυλιανοπούλου Χαρά, 387
 Σύβακα Τριανταφυλλιά, 523
 Σωτηριάδου Λαμπριανή, 565
 Σωτήρχου Μ. Φωτεινή, 396

T

Ταμπάκη Καλλιόπη, 273
 Ταξίδης Χρήστος, 319
 Ταρалаίκου Ευτέρπη, 952
 Τασιοπούλου Παρασκευή, 928
Τάσιου Αντιγόνη, 455
 Τερτίπη Ελένη, 595
 Τζημαγιώργη Δήμητρα, 413
 Τζιάφα Στυλιανή, 273
 Τζουνοπούλου Παναγιώτα, 881
 Τζωρμπατζάκης Νικόλαος, 91
 Τιμπλαλέξη Χαρίκλεια, 8
 Τριακίδου Ηλέκτρα, 821
 Τόλη Παρασκευή, 799
 Τοροσιάδου Ευγενία, 998
 Τριάντου Ευαγγελία, 161
 Τσαλαβρέτα Γεωργία, 357
 Τσαλαβρέτα Ευαγγελία, 357
 Τσιγκερλιώτη Άννα, 1033
 Τσίρμπα Χρυσούλα, 266
Τσίτου Φαίη, 709
 Τσιώμου Αναστασία, 357
 Τσογλής Κωνσταντίνος, 266, 288
 Τσούνη Βασιλική, 936
 Τσούνης Γεώργιος, 936

Φ

Φαλιάγκας Αθανάσιος, 246
Φανάρας Βασίλειος, 501
Φιλιππάκη Αμαλία, 442
Φιλιππίδης Κωνσταντίνος, 26
Φλώρου Αικατερίνη, 580

Χ

Χάλδα Βάγια, 428
Χαρατζόπουλος Παναγιώτης, 906

Χαρδαλούπα Ιωάννα, 785
Χατζηαντωνίου Παναγιώτης, 134
Χατζηλία Ευφροσύνη, 580
Χατζημπύρος Βασίλειος, 982
Χατζηπαντελή Αθανασία, 111

Ψ

Ψυχογιού Ευαγγελία, 1007